

A „KELET” és a „SPORT”
előfizetési díja együtt:
vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 fr.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy hónap helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével a „Sport” minden vasárnap.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók:

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DUAZTATNAK.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kiadó-hivatal:

Nyitási czikkok
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Hirdetési díjak

Határozott időtartamú hirdetés sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyból és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus den Wollzeile 30.) Habsburgsches und Volger (Wollsch-
gasse 10.) Bud. Adress Publicitatis Bureau Budapest.
Habsburgsches und Volger hirdetés. köv. irodája. Weiss Mór
hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest
szerviztár 6. sz.

Intermezzo.

(Sr.) A bankügyben egy kis intermezzo jött közbe. Ez az osztrák bank jelentése és annak kapcsolatban az igazgatóságának adott azon felhatalmazás, hogy az alkudozásokat a két kormányban folytassa. Nem tulajdonít-nának ennek nagy fontosságot, ha egyfelől a jelentés a multra új világot nem vetne és ha másfelől az osztrák kormány kezébe ne vette volna a bank közgyűlésének határozatát, illetőleg kívánságát ne fejezte volna ki, hogy a bankkal indúljon meg az alkudozás, meg pedig a két kormány és a bank emberei közt. E végre az illetők Budapestre le is jöttek. Ez, nem mondjuk, hogy új fordulat, de mindenesetre egy — intermezzo, melynek alapját a két kormány által a multban elfoglalt és a bank jelentése által is megvilágított álláspontokban fogjuk feltalálni. Ugyanis; a májusi stipulációkat a két kormány az osztrák bank közreműködése, sőt megkérdezése nélkül állapította meg. Mondják ugyan beavattottak, hogy az osztrák bank embereinek volt azokról tudomásuk, sőt egyben, másban megkérdezve is lőnek; de az tény, hogy a két kormány elkészített egy bank tervet, sőt öt és fél hónapig részleteiben is dolgozott azon, a nélkül, hogy az osztrák bankkal közölte volna.

Ez azt jelenti, hogy a két kormány, mintegy pályázatnak tekintve a vállalatot magát, mely nincs az osztrák bankra kizárólagosan szabva; hanem mintán a két kormány közti vitás pontok elintéztettek, felszólítatik ugyan az osztrák bank is, de ha az nem vállalkoznék, más tényezőkkel is létrehozzák a bankot. Csak ez a felfogás magyarázza meg, hogy miért nem bocsátkoztak az osztrák bankkal már előleges tárgyalásba, miért késnek a banktervnek vele való közlésével addig, míg az el nem készült.

Azokban az osztrák kormány sarkán fordult, s mintán találkozott a parlament és az osztrák bank eljövendővel a dualistikus bank tervre, ő is elejtett ezt és csatlakozott — az oppositiohoz. Még pedig, hogy nem is az osztrák parlament ellenállása képezi itt a döntő tényezőt, sőt hogy ez is az osztrák bank után indúl, bizonyítja az a körülmény, hogy az osztrák bank titkáranak bírálata képezte a fordulatot, és hogy most újra az osztrák bank segítségével (tehát nem a politikai pártok megkérdezésével) akarja az osztrák kormány a tárgyalásokat megkezdni.

Pedig, hogy ez a májusi stipulációban elfoglalt állásponttal merőben ellenkezik, hogy

a vállalkozó osztrák bankot a két kormány-nyal egyenjogu tényezővé teszi, hogy ez Magyarország érdekeibe átközik, az bizonyítást sem igényel.

Azonban, ha így van a dolog formai szempontból, kérdés: a dolog lényegére, a kiegyezésre nézve előnyös-e ez? Természetes, hogy ez attól függ, hogy az osztrák bank tervre: mi? Tudjuk, hogy a központi igazgatóság egységét fenn tartva, abban egy pár „magyarországi” részvényt is bevásárolhatónak tart, tudjuk, hogy „szükségeink mértékig” igéri magyarországi fiókainak dotációját emelni, de sem külön igazgatóságot, sem változatlan összegű jegy forgalmat nekünk biztosítani nem akar. Tehát a statusquon csaknem semmit nem változtat.

Kérdés már most lehet-e a Tisza kormányának és szabadelvű pártjának, ily alapon, akár egy végleges, akár egy provisorius alkuba beleegyezni? Végleges alku által hitefgalgalmunkon semmit sem javítanánk; mert az osztrákbank igazgatóságának önkényétől függne tovább is az; már pedig azt, a múltból ismerjük, hogy mily zsugori módon bánt velünk. Nem is igen merik ajánlani ezt még azok sem, kik a kiegyezést minden áron sürgetik — természetesen politikai és diplomatai okokból; a mi bizony nagyon hibás álláspont — bankügyben. Befolyhat arra — oportunitási szempontból — előismerjük, dealkura alapot és irányt nem szabhat.

De hát mi lenne egy provisorium ily a lapon? Hisz elég csak arra gondolunk, hogy az ország közgazdasági ereje fogy, hogy üzletviszonyai minden nap romlanak, hogy a 153 millió kölcsön visszafizetése a jövő év végén megkezdetik vagy legalább conversiójáról kell gondoskodjunk — mindez elég arra, hogy meggyőződünk, hogy egy ily provisorium nem hogy segítne, még veszedelmbe sodorna minket, mert annak létele után, vagy még annak tartama alatt, egy megcsorultunk, hogy adósságunk prolongatioja vagy konvertálása érdekében lemondanánk még mennyi jussunkról is, nem hogy bankügyi jogainkat és érdekeinket megvédeni tudnók. És hogy a bank emberei erre spekulálnak, bizonyítja az, hogy a „N. Fr. Presse” már is ezzel fenyeget — hogy elfogadjuk, illetőleg tovább töljük az osztrák bank uralmát.

Ebből kiténik, hogy a hétfőn meginduló tárgyalások, melyekben a magyar kormány csak a felső parancsa folytán fog részt venni, ismét a régi álláspontokat fogják felvetni, de reméljük — hogy a magyar kormány álláspontján mit sem változtatnak.

Csak hogy ne gondolja valaki, miszerint ő a közönséges bukergetőben keresett volna vigasztalást, feljelle sem ment ő a csapásoknak, egészen más hely az, hol ő szórakozást keresett, t. i. a parlamentnek versaillesi üléseiben. Ide ment ő naponként hallgatni a honatyáknak tanácskozásait, ki tudja, midőn ő a szórakozásnemet választotta, nem így gondolkodott e magában „azon a helyen a hol egy egész országot tudtak megmenteni, leg-hamarabb jöhet egy üdvös eszme, mikép volna megmenthető egy szegény epiciórnek existenciája?”

Akár így gondolkodott ő, akár nem, elég az hozzá hogy a mentőeszme megjött neki ebben a szentélyben.

Midőn itt nagy ájtatossággal hallgatta, mily meleg szavak kíséretében szavaznak meg a honatyák árva, s betegházak számára sok ezereket, ezer eszme villant meg agyában, hogy ezen nagylelkű s könyörületes urak nem maradhatnak részvételek irányában, ha nekik föltárási helyzetét.

Csak hogy mikép nekik föltárási szomorú helyzetét?

Elégé megkostolta ő már az élet keserű oldalait, emberismerete s világtápasztalata is volt a kellőnél több, azért tudta jól hogy a szerencsétlenség a résztvevő művekbe oly könnyen be nem lothatja magát egyenes uton, kivált ha az ember másra nem támaszkodhatik, minthogy epiciór, de a kinek nincsenek vásárlói.

A mult századok egyik leghíresebb s leg-szerencsésebb kalandora emlékeireiben azt mondja: „az élet szerenese, melyért minden lény küzd, egyenes uton a szigorú becsületesség fegyvereire igen igen ritkán hódíthat meg, kerülő utakon azonban a kellő emberismerettel s ésszerűséggel mindenki hozzájárul férhet s meghódíthatja magának. Én egész életemben e csíra a kerülő uton” azon módot követtem, hogy igyekeztem környezetemnek

A keleti kérdés.

A helyzet.

Ertesült helyekre érkezett hírek szerint — mondja a „N. fr. Pr.” berlini sürgönye — a conferentia javaslatának a porta által történt elutasítása után, az összes követek el akarják hagyni Konstantinápolyt s ezt addig tén meg is tették, azonban minden hatalomtól maradnak ott ügyvivők. Hírlik, hogy a császár szeretné elkerülni a háborút s a tárgyalások újból megkezdése nem valószínű. A „Nord. Allg. Ztg.” látszólag sugalmazza írja: A háboru nem lesz azonnal következménye a conferentia eredménytelenségének; még akkor sem, ha a porta azt provokálja. A conferentia egyelően eredménye a portának az alkotmányra hivatkozása volt. Az alkotmány azonban annyira magán viseli az ad hoc készített aota bélyegét s annyira a jelenleg uralkodó párt-nak készítménye s oly kevéssé illik a mai Török-ország tényleges állapotához, hogy az európai kormányok ez okiratnak semmi (!) komoly jelentőségét nem tulajdoníthatnak. A hatalmak elhatáro-zása nem fog magára várni. Ha a „Times” legközelebbre a háromszázszáz év újól előtérbe lépését veszi kitalásba, ez annyiban egészen helyes, hogy Németország minden meggyezéséhez, melyben Oroszország és Ausztria-Magyarország megá-lapodtak, készséggel csatlakozik.

A nagy tanács

A nagy török kormánytanácsban Midhat pasa beszéde képezte a tárgyalás fénypontját. A „Pol. Corr.” távirata szerint mindenki föltétlen bámulattal viseltetik Midhat pasa iránt, a ki az egész ülésnek valóban drámai színezetet tudott adni. Fényes beszédét, melyben gazdagon színezett képet adott azon következményekről, melyekkel a hatalmak követeléseinek elutasítása járt fog, rendkívül dícsérik. — Öszintén rajzolta a helyzetet pénzügyi, katonai és gazdasági tekintetben. Nem titkolta el a számtalan hiányt és bajt, a sokféle veszélyt, mely háboru esetén bekövetkezik. A gyűlés mindemellett egy emberként kijelentette, hogy inkább minden áldozatra, sőt meghaltni kész, mielőtt a hatalmak óhajait teljesítse.

Az ő-török párt nevében Mehemed Rusdi pasa, a keresztények nevében több örmény notabilitás fejezte ki azon kívánságát, hogy a porta kormánya ne tegyen engedményeket. A nagyta-nácsban részt vettek a Konstantinápolyban levő katonai kitérőségek a hadosztály tábornoktól fel-fel, a magas rangú bírák; az államtanács, a miniszterium tagjai, a legfőbb palota hivatalnokok, a seikh-ulislam, két más mohamedán egyház, a keresztény felekezetek képviselői és a nagyrabbi. A néptömeg a legelőkelőbb megelégedés hangján fogadta a nagytanács határozatát és ily kiáltá-sokkal osovlt szét: „Csak istenben van bízalom.”

gyengéit fölsimerni s hogy azután e gyengéket haszáltnál föl fegyverül kitűzött czélomnak eléré-sére. A fegyver soha sem hagyott cserbe, azért a ki e fegyvert kezébe tudja ragadni s elég ok-cet bir ennek alkalmazásában, annak a létért való küzdelem gyermekjáték lesz s az életszerencse nem szeszélyes úrnője de engedelmis rabszolgája lesz.”

De térjünk vissza Bernadetre: tudjuk azt már róla, hogy ő magányos óráiban igen sokat bölcsekedett s mivel bölcselemi töprekedései kizárólag egy tárgy t. i. „a létérti küzdelem s az élet szerenese” kérdése körül forogtak, azért nem eszálkozhatunk azon, hogy ő a bölcsek kövére rá akadt.

De ő nem csak hogy fölfedezte a nagyjelen-tőségű életigazságot, de alkalmazni is tudta még pedig olyan chic-cal s raffinierttsággal, hogy fentebb idézett elődje sem igen tehetett volna tul rajta.

De lássuk őt.

Mindenekelőtt megszerezte magának az ösz-szes senatoroknak, képviselőknek adreze-cit, mi körülbelül a 900-at tulhaladja.

(Vége köv.)

A KIS MAMA.

Franczia elbeszélés.

Írta:

ESLYS CAROLY.

Gáspár és Rudolf.

(Folytatás.)

— Nehéz sebet kapott?
— Meghalt, anyám.

A conferentia legutolsó javaslatai.

A conferentia megállapodásai, melyeket lord Salisbury a hétfői ülésben terjesztett elő a portának s a melyeket a porta által összehívott nagy tanács elfogadhatlanoknak jelentett ki, most a „K. Ztg.” által közölt táviratban, szó szerint előtűnk vannak. Főpontjai e megállapodásoknak, az ugynevezett „résümé” mit-tigé-nek a következők: Montenegró területe megnagyobbítottatik a banjani, pirai (Nik-sicscsel), drobniki területekkel, s a szomszédos kerületek egy részével; a határigazításokra nemzetközi bizottság kinevezése, szabad hajózás a Bosnyán, és a várak semlegesítése. Szerbiát illetőleg a status quo ante bellum, határigazítás a boszniai határon, választott bíróság által, az 1833-diki hatáshierif határozatai szerint. Mindkét fejedelemségben a kiszabott határon kívüli területet elhagynak az ottomán és a fejedelmi csapatok; kicseréltetnének a hadi foglyok és amnestia adának az ellenség szolgálatában álló alattvalók-nak, Bosznia, Hercegovina és Bulgáriában a kormányzó, az első öt év alatt, a porta által, a hatalmak kikért meggyezőzése mellett, nevezetnek ki. A tartományok felosztása sandzsakokra mütessarifokkal, kiket a porta, a kormányzó ajánlatára nevez ki. Tartományi gyűlések rendszerezése, európai igazságszolgá-ltás és önkormányzat, melynek alapvonalait a conferentia részletesen kidolgozta. Az adóberlet megszüntetése, igazságos adó felosztás, nemzetlörség alakítása keresztényekből és mohamedánokból, vallásszabadság, a tartományok nemzeti nyelv-nek egyenlősítése a török nyevvel, betiltása a cserkesz gyarmatoknak, általános amnestia; s mindenek valósítása három hónap alatt. A hatalmak két felügyelő bizottságot neveznek ki, melyek egy részt e megállapodások valósítását ellenőrzik, másrészt a helyi hatóságokat gyámó-lítanak a közrend és közbiztonság fenntartásában. — Mint az előadottakból kitetszik, a conferentia megállapodásai Oroszország közvetlen befolyása alá rendelnek a török tartományok összes köz-igazgatását s így a konstantinápolyi nagy tanács ellenzése teljesen érthető.

A képviselőház ülése január. 20-án.

A ház 20-iki ülésével ismét megkezdte tanácskozásait. Elnök jelenté, hogy Ő Felsége a királyné születésnapja, s Ő Felsége az újv alkalmából a ház szerencsekvánait legmagasb köszönetök nyilvánítása mellett elfogadni méltotat-tak (Éljenzés). — Bemutatá ezután a többek közt Alsó-Fehérmegye kérvényét az adó halasztás iránt. Az uszoratórvény tárgyában a többek közt a kézdívsárhelyi takarékpénztár nyújtott be kér-

— Oh! akkor szent kötelességed teljesíteni kívánságát! szolt az anya.

— Minő ígéretet tettél neki, kérdé Jakab.

— Hogyha visszatérek hazámba, azonnal kézbesíteni fogok egy levelet, melyben bucsút vesz kedvesétől.

— És... messze kell menned?

— Csak a Schlucht másik oldalára, közel Colmarhoz.

— Jaj! kiáltott fel Gertrud, oda félek ereszteni téged... Ott most már... a mási-kok vannak... Te heves természetű vagy... s a mellett katona...

— Légy nyugodt anyám; volt módunk Poroszországban gyakorolni magunkat az öpmérsékletben.

— Közel Colmarhoz, mondá magában félhangon az atya, e fagyalvölgyi kivándorlottak is ama tájról jöttek ide... Mi neve azon falunak, hol fel kell keresned azon egyént?

— Már nem emlékszem rá tisztán, felelt Gáspár, de könnyű utánnézni, s előkereste a levelet... Itt van Rosenwald.

— Ez éppen az ők falujuk, folytatá Diderich, mindenek előtt nálók kell tudakozódni utána; akár nálam, mert én ismerem valamennyit. Gáspár másodizben is a levélre pillantva, e szokat olvasá le róla:

Sturm Krisztinának

— Sturm Krisztina! Kiáltott fel Jakab, — Te ismered őt atyám?

— Igen... ez azon fiatal lány, ki tegnap este feltűnt nekem halvány arca és szomorú tekintetével... Tudod az elaszti szobor!

— Oh! susogá Gáspár, valódi sejtelmet éreztem megpillantásakor

Néhány percnyi hallgatás állott be.
— Már most csak az új telepik kell meg-

vényit, míg a sepsit-szentgyörgyi takarékpénztár az e tárgyban benyújtott javaslatot mellőztetni kéri.

Jelenti einök, hogy az erszébetvárosi járás-bíróság Csiky István képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kéri. Kiadatik a mentelmi bizottságnak.

Ezután a ház elnök indítványára jegyző-könyvileg kifejezi sajnálkozását Lekoczky György balálla fölött, s a kerület új választási utasítá-tik. Szentugy új választásra utasítatik a kis-nyírosi választókerület, (melynek többsége Szolnok-Dobokamegyéhez tartozik) minthogy Hosszu László kir. törvényszéki bírósá nevezetett ki.

Ezután elnök jelenté, hogy Axente, Hodosiu és Mocșary képviselők még mindig nem adták be megbízó levelüket, — Kossuth Lajos pedig a következő levelet intézte hozzá:

Tisztelt elnök ur! A ceglédi választói ke-rület által én levén képviselővé megválasztva, ezennel van szerencsém az 1874. XXXIII. t. c. potlásául hozott törvény 1. §-ának rendeletéhez képest a megbízó levelet tisztelt elnök urnak be-küldeni. Egyszersmind az idézett törvény 3. §-hoz alkalmazkodva, ezennel kijelentem, hogy a képviselőseget el nem fogadom. Kérem tisztelt elnök urat, méltóztassék e kijelentésem folytán a ceglédi kerület képviselőének új választás utján be-töltése fölül intézküdni. Mély tisztelettem kijelen-tésével maradok tisztelt elnök urnak alázatosszol-gája Kossuth Lajos s. k., Collegno (al Baracccone) Olaszország, jan. 15. 1877.

Elnök fölhatalmaztatik, hogy a ceglédi vá-lasztókerületet új választás elrendelésére szólítsa föl.

Felolvastatik a ház elnökének havi jelentése a december végén elintéztetlül maradt ügyek sorozatáról, mely a ház irodájába tétetik le. Tisza miniszterelnök a szörénymegyei közigazgatási provizorium három évre való meghosszabbítása iránt nyújt be javaslatot. Kéri annak soron kívüli tárgyalásra a közigazgatási bizottsághoz utasítását. — M o l n á r A. benyújtja a Deák-síremlék ügyében kiküldött bizottság jelentését. — Trefort miniszter kijelentvén, hogy a takarékpénztárak forgalmára vonatkozólag Madarász által kért ada-tokat leteszi a ház irodájába, az ülés véget ért.

A magyar flatalság küldöttsége Konstantinápolyban.

A küldöttség f. hó 20-ikán a Sheikh-ul-Islamnál tiszteletget, aki nagyon rokonszenves alak. Soós üdvözlő beszédére válaszolva megjegyezte, hogy minden nemzet keresztény a szó átvitt értelmében s minden ember-testvér. Az üdvözlő be-széd után nemzeti szokásokról jött a kávé és csibuk, minden egyes vendégre számított külön szol-gálattevő inassal. A Sheikh-ul islam hosszasán társalgott a küldöttséggel Száva pasa és gr. Széce-

tenned az utat, szólalt meg végre Jakab; együtt megynék oda... de csak mintha valami, dologban mennénk. Kiméletesen kell eljárunk. Mert lásd! ha ez a szegény Krisztina csak ugy hirtelen tudná meg a szerencsétlenséget, mely őt sújtotta, neki is halálát okozhatná e hír!

— Hogy intézzük el legjobban atyám?

— Még magam sem tudom... Majd meglássuk. Mindenesetre nővérelvel kell előbb szó-lanunk.

— Van idősb nővére is?

— Nem, fiatalabb, de azért mégis annyi, mintha az volna s az egész család felett felsőbb-séggel bir... Majd átközben elbeszélem ezt neked... Együnk úgy futtában valamit s indúljunk.

Midőn elérték a völgy torkolatát, Gáspár tudta az árva egész történetét s a Tereza ifjabb lányának szent feladatát.

— Már alig várom, hogy megismerjem e szegény kis Minát, szolt az ifju katona. Szegény gyermekek.

Oh valabánszor ily szerencsétlen esetről hállok beszélni, elgondolom, hogy ha valamelyik azok közül, kik ezeket okozták és előidézték, előmbé kerülne s szemben állhatna velem, kard, kard ellen a kézben...

— Ho! hó! — szólalt fel Jakab — igazs lett volna Gertrudnak, midőn valami boldonság-tól tartott reszedről... te igazga ember, te.

A heveskedő örmester azonnal lecsillapult. — Nem, nem atyám, de lásd vannak em-lékek, melyek forrongásba hozzák az ember véré-t... s akkor vért lát mindenütt.

(Folytatása következik)

chényi tolmácsolása mellett. A távozás alkalmával viharos „jasasin madzsarlar“ — éljen a magyar! — kísértc a küldöttséget. Ugyan e felkiáltások hallatásakor tegnap is a moscheákban s az Aja Sophiában, hova a küldöttség kivételesen minden külön fermán nélkül bejuthatott. Az utamák még a muzulmánok előtt is zárt helyekre vezették a küldöttséget. A Sheik-ul-Iszlámól eltávozza, a rendőr minisztert látogatta meg a küldöttség és a khali sherijet. Mindenütt a leglelkesebb, s legszívélyesebb fogadtatás. A tegnap este Serailban tartott estélyen a szultán hadsegédei is megjelentek; a cserkezt testőrtisztek pedig oda rendeltettek. Kedden visszautazás Várnán keresztül.

Párisból

Páris, jan. 18-án

(Saját levelezőnkől).

Mint előbb írtam volt, e hó 15-ikére volt kitűzve az egyházi ünnepély a száműzésben meghalt III. Napoleonnak emlékeztelére, eredetileg 9-én kellett volna megtartatnia, de valószínűleg azon okból, hogy aznap nyitlak meg a kamarák s e miatta bonapartista pártnak képviselői akadályozva lettek volna a megjelenésben, elhalasztották a fentebbi napra.

Az országnak minden részéből veszünk híveket, melyek tudatják, hogy a császárság hívei nagy számmal megünnepellék e napot, a párisi ünnepély pedig oly fényvel s oly nagy részvét mellett ment végbe, mint eddig sohasem.

En a sok ezer jelen volt közül a következő személyeket emelem ki: Mathilde hercegnő, d'Albura herceg, gr. Feury tábornok nejevel, báró Hauzmann, Paduai herceg, Mme Chai d'Est-Ange leányaival, Paul de Cassagnac fiával, Haetteus nejevel, gr. Welles de la Valette nejevel, Rouher nejevel, Marquis de Montferrier, Galloni d'Istria, br. Pron, Theophile Gautier nejevel, Noël, Espinasse báróné leányaival, Pourtales gr. nejevel, Edmond Sarbó, Lévy, De Surenne, bárd de Septonville, Montauban, Leclerc asszony leányaival, Aubé, Cunéo d'Ornano, Sachs báróné, Cadoret abbé, Valery grófné leányaival, La-Tour, Huot abbé, Olivier, Gricourt marquis nejevel, Vandál gróf, Vilette ezredes, Maury gróf, prince Alexandre de Wagram, Yvelin tábornok, Tristram Lambert báró, Joachim Murat gróf, Esslingi hercegnő, Vicomtesse de Lepie, Raoul Duval, Dumas Sándor, Gressier (volt miniszter), gróf de Las-Cases, Montmorency herceg stb., ezen személyeket vehettem ki a nagy tömegben, kik perze csak kis töredékét képezik azon nagyszámmú kitűnő személyek, kik nem mulasztották el ez alkalmat részvétükkel kifejezést adni a császárság iránti rendületlen hűségüknek.

Hogy a köztársaságiak e kegyes szertartásokat, melyek mindig oly nagy részvét mellett tartatnak meg, görbe szemekkel nézik, azt mondanom sem kell.

Ákár mit mondjanak egyébiránt a köztársaságiak, annyi áll, hogy a császárság Franciaországban sokkal mélyebb gyökeret vert, semhogy le kellene mondani ezen reményről, miszerint ezen intézmény ismét visszaállíttatnék.

— Január 15-ike előtti napon szintén volt egy országos, nem annyira ünnepély, mint inkább kötelezett imádkozás. T. i. ezen vasárnapra határozta az új vallásügyi miniszter a törvény által elrendelt főházközdést istenhez, hogy gyámolítsa a parlamentet működésében.

Multkor megemlékeztem már ezen páratlan törvényről s most csak azért térek ismét vissza ezen tárgyra, mert ki akarom emelni azt a beszédet, melyet Isidor franciaországi grand-rabbi ez alkalommal tartott s a mely a köztársasági lapokban nagy tetszést aratott.

Ő beszédében azt igyekezik bizonyítani, hogy a zsidóknak mindenekelőtt köztársaságiaknak kell lenni, mert ezen intézménynek köszönhetik egyenjogultságukat a haza többi polgáraival és így tovább.

— A külügyi miniszteriumban elkészítettek egy javaslatot, mely szabályozni fogja a diplomatiai szolgálatba való lépést, illetőleg egy kizárólag e célra szolgáló intézetet szervezni, mint a milyen például Bécsben is van. Vannak ugyan most is Franciaországban efféle tanintézetek, melyek azonban igen kevéssé felelnek meg azon kívánalmaknak, melyek egy ilyen jól szervezett intézethez köthetők.

— A hivatalos adatok a mult évi nemzetközi kereskedelmi forgalomra nézve nyilvánosságra kerültek, ezek szerint 1876 a tizenkét hónap alatt a bevétel teszen 3.950.174.000 francot; a kivitelt pedig 3.569.891.000 francot, a bevétel tehát körülbelül négyszáz millióval haladja felül a kivitelt, ezen kimutatás magára nézve valamint összehasonlítva az előző évi kimutatással kedvezőtlennek mondható, 1875-ben a bevétel tett 3.536.654.000 francot a kivitelt pedig 3.872.632 ezer francot, vagyis akkor a kivitelt felülhaladta a bevételt 344 millióval.

BELFÖLD.

Tosda, 1877. jan. 20.

(Vidor Pál vendégzereplése. — Tragoedia a szinpadon.)

(S.) Tóth Ede dícsőségének élő oszlopa, a magyar haza első népszámláló éneke Vidor Pál

tordai közönség öregét, ifját (mind két nemben érte) két este tökéletesen meghódította.

Színész oly osztatlan tetszésben nem részesült s a színház oly zsufolással tömve nem volt soha, mint e hó 16-án a Falu rossza előadásán.

Vidor Gőndör Sándorját a közönség nagy lelkesedéssel fogadta s kísértc mindvégig s minden jelenetében zajos tapsal jutalmazta. Feledit Pásztori játszta és meglepően. A büszke, gőgös, de ingatag jellemű parasztból minden meg volt benne. Boriskát Tóthné, Lajost Tóth, Finom Rozsit Komáromi Katicza, több-kevesebb szerencsével adták.

Nyékine Bátki Teresije szintén sikerült; a közönség kihívással s tapsal jutalmazta. Orszáth Gerő (a kolozsvári színházról) Gonosz baktart személyesítette s a közönség azon része, mely Kassai utólríhetlen alakítását nem látta, nagyon meg volt elégedve s lehetett is, mert Gonosznak, ha nem is nagyon az, de baktartnak elég baktart volt.

Vidor Pál másodsorú és utóljára a „Strike“-ban lépett föl mint Kovács Jenő. Dalai hatottak, gyujtottak az elragadtatásig. A második felvonás korcsmai jelenetében minden dalát zajosan tapsolta s ujrátapta a közönség. Különbben az előadás nem volt oly jó összevágó, mint az előbbi estvén. Komáromi Katicza mint Szikláné, Nyékine mint Somvári leánya és Pásztori mint Lajtos is nagyon jól játszottak, teljes elismerést érdemlőleg. Csetki Somvári gyárnok, Tóth pedig Gyula a gyárvezető szerepét igyekeztek tönkre tenni s mennyire erejük engedte — tönkre is tették. István bácsit meglehetősen sikerrel Orszáth adta. Egy szerencsétlen esemény azonban nagyon megzavarta a színészeket. Gyárfás Vilma, a ki István bácsi nejét Esztert játszotta, megmérgezte magát s ezt előadás közben a szinpadon észrevették.

Reggel 9 óra tájban vette be a mérget (két pakk gyufát ecetben) és azon este is játszott. Az első felvonásban mikor kijött olyan fehérvolt mint a fal, vonásai torzulnak, hangja gyöngye és reszkeft. Azt gondolta az ember, hogy beteg. S valóban az is volt nagyon. A mérge egész napon szívárgott a vérbe és ő játszott. Előadás közben észrevették, megérzett a száján kiömlő gyufa szag. A felvonásból hátra lévő jeleneteket kihagyva, a függőnyt lebozsátották s épen a szinhabban levő dr. Virág orvos a szinpadra hivatott, ki kinyilatkoztatta, hogy menthetlen. 18 órai kinlódás után reggel 3 órakor meg is halt.

A közönség nagy része még csak ezután tudta meg a conlissák közt lefolyt tragédiát. Okát szerelmi viszonyában keresik. Temetése ma délelőtt történt.

Este lesz a polgári társalkodó bálja. A készülődés nagy. Magunk is benézünk.

A dieu.

A törvényhatóságokból.

Udvarhely megye közigazgatási bizottságának ülése,

Sa.-Udvarhely, jan. 17.

(Vége.)

Az 1876-ik évi 15-ik t. cz. 37 §-ában körülrít bizottságok felállítására tárgyában a kellő intézkedések megtételtek.

Az adófelügyelő 1876-ik évi ügyforgalma: Igtató könyvhez érkezett 1416 ügydarab. Ebből december végéig elintéztést nyert 1224 ügydarab, hátralékképp átjött 1877. évre 192 ügydarab, mely hátraléki összegből a jelen ülésben előadott 47 ügydarab.

Raisz Ede mérnök előadásából a következőket tartom felemlítendőnek:

1. Az állami utpálya a másfél hónapig tartó rendkívüli nedves időjárás és a fednyag csökély volta dacára is folytonos jó állapotban tartott, az összes korábban panaszra szolgált áhidalások kijavítottak, a Bonta patakon fennakadt közlekedés pedig ideiglenesen helyreállított, 2. A műtárgy rongálások és fedlemezek elorozásának meggátálása tekintetéből az összes szolgabírák és polgármesterek oda utasítottak, hogy a fennálló utrendőri szabályokat szigoruan vegyék alkalmazásba.

3. A törvényhatósági utak állapota sok kívánni valót hagy hátra; s ennek főoka abban keresendő, hogy utizmészlyzet nem tartatván, a felvigyázat nélkül kiborított kavics sem mennyi sem minőségileg nem felel meg a megkívántatú kellekeknek.

4. A vizi illetőleg malomgátok legnagyobb része, a törvény által megtiltott fenékgátokból áll, s így e tekintetben mihelyt az összeírás be fog fejeztetni, további tölvényszerű eljárásnak lesz helye.

5. Jánosfalva községének Darocz község ellen ez utóbbi malomgátjának beszállítása tárgyában benyújtott folyamodványa műszaki adatok hiányában a szolgabíróhoz kiegészítés végett visszaküldetik.

6. A nmlgu. m. kir. közmunka, és közlekedési miniszterium az Ányos vize és Tolvajosa tétő közötti út meredekebb részeinek áthelyezését engedélyezvén, az udvarhelyi megyei m. kir. építészeti hivatal a megfelelő további intézkedések foganatba vételére felhivatik.

Sándor Mózes tanfelügyelő, kinek a mult

1875—6-iki tanévi jelentéséből a főbb mozzanatokat közelebbi tudósításomban jeleztem volt, ezuttal az időközben meglátogatott népiskolák állapotáról s egy pár iskola tanítói választás és tanítói díjlevél megerősítése tárgyában mutat be szabályszerű előterjesztéseket.

Diemár Károly kir. alügyész a helybeli kir. törvényszék területén lévő börtönök állapotáról s viszonyairól terjeszt be tüzetes jelentést s ugy alkalommal előadja, hogy a közelebbi börtön vizsgálat alkalmával felmerült több észrevétel részint már elenyészett, részint pedig a közelebbi elintézés stádiumába jutott.

Kociuba János helybeli távirda állomás főnök az általa képviselt távirda ügyről tesz jelentést.

Folyó hó 11-én a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya is ülést tartott, mely alkalommal Molnár József oláhfalvi számvérő nagymérvű hivatali hanyagság miatt 120 frtnyi pénz-bírságban marasztaltatott el s égyuttal határoztatlag kimondatott, a befolyó büntetés pénz egyenlő arányban a két oláh falu szegényi pénz alapjainak javára lesz fordítandó. Sándor Mózes dályai volt községbíró fegyelmi ügyében az alispáni 2-od foku határozat helyben hagyatott.

x.-y.

A „Victoria“ biztosító társaság rendkívüli közgyűlése.

(Január 20-án.)

Lapunk elejétől fogva kedves kötelességének ismerte, hogy a legmagyarabb hazafiszi pénzintézet ügyeit kiváló figyelemmel kísértc, meg levén győződve a felől, hogy mindaddig, míg ez ipar-élet és vállalkozás minden ágában sajátmagunk elvtrelavolt producálni nem tudunk, hazai közgazdasági ügyeink sem fognak a mai fejlett viszonyoknak megfelelni.

A „Victoria“ biztosító társaság e tekintetben nemcsak megvárhatta, hanem meg is követelhetette úgy a sajtótól, mint magától a közönségtől is az érdeklődést, figyelmet és rokonszenvet.

Es e tekintetben nem is lehetett semmi panasz. A ki korábbi üzletéveit, forgalmát; a ki ama kísérleteket, melyek pár évvel ezelőtt szervezésének teljes átalakítására céloztak s az ezek által felkeltett küzdelmet figyelemmel kísérték, igazat adnak ebben nekünk.

Aligha tévedünk azonban, ha hazánk 1867. évi tulmerész berendezkedéséhez hasonlítjuk ez intézet korábbi vezetőinek azon eljárását, melylyel a társaság üzletkörének tulságos kiterjesztése által oly kockázatokot vállalt magára, a melyek, igaz, lehet nagy előnyére, de épen oly valószínűleg tetemes kárára is szolgálhattak a hazai vállalatnak.

A mult évi új berendezkedés keresztülvitelére hivatott rendes és rendkívüli közgyűlésnek az új igazgatóság javaslatára hozott határozatai sajnos, ama második fölvetést igazolják s hozzájárulván még a marosvásárhelyi és kolozsvári öriási tűzvészek, nem csoda, hogy a részvényeseknek inkább a külsőség után itélni szerető része saját érdekeinek félreismerésével, sőt egyenes veszélyeztetésével a részharangot kezdő kongatni.

Az erdélyi részekben a „Victoria“ mellett valódi versenyre vergődni soha nem tudó, de mégis minden áron versenyezni óhajto, többi társaságok természetesen kapva-kaptak a lesve várt alkalman, mely elvégre talán remélniök engedé, hogy a félelmetes ellenfelet szabados és nemszabados módokkal halálos sebet ejthessenek.

E sajnos állapotok között orvosszerről keltet, gondoskodni s a jelenlegi igazgatóság által javasolt orvosszer előterjesztése s el vagy el nem fogadása volt a tegnapelőtti rendkívüli közgyűlésnek tárgya, melyről multkori rövid tudostársunk ígértéhez képest álljon itt néhány részletesebb vonás.

A közgyűlést, mely a részvényesek örventes érdeklődéséről tanuskodott, miután több mint 700 részvény volt képviselve, gr. Eszterházy Kálmán elnök pár velős szóval nyitotta meg, hangsúlyozván a kitűzött tanácskozási tárgy jelentőségét.

Következett Szász Gyula vezérigazgató előterjesztése, felolvassván az igazgatóság jelentését, mely találó olykor éles vonásokkal vázolja azon könnyen érthető agitatiót, melyet a versenyző társaságok ez intézet ellenében korábban is, de a legutóbbi időben kettőztetett erőfeszítéssel indítottak s nem különben azt a sajnos tendenciát, mely a részvényesek s a közönség egyrészében elharapozva, minden anyagi veszteségnél veszélyesebb kárt okozott a társaságnak s ami a legszajtosabb, e már-már rendszeressé vált irányzat épen akkor kezdett meggyökerezni, a midőn a társaság életrelavóságának legszebb bizonyítékait szolgálattatá, a régi vezetők tulmerész kockázatait immár kiegyenlítő n; a maros vásárhelyi és kolozsvári nagy tűzvészek százezer forinttra menő kárait kifizetvén.

(Folytatása következik.)

Tanfölyügyelői jelentés

a hunyadmegyei népoktatásügy 1875/6-iki állapotáról.

(Egyeszeramind válasz a nemzetiségi igazgatónak.)

Ez alkalommal lesz szerencsém arról terjesztetni kimutatást az igen tisztelt közigazgatási

bizottság elé, hogy a legutóbb bevégződött 1875/6 tanévben miképpen állott Hunyadmegyében a népoktatás ügye.

Ezzel összeköthetem egy olyan kötelesség teljesítését is a mely elől sem hivatalos állásomra, sem hazafiai érületemre való tekintetből sem szabad kitérnem.

Mostanság mind hazai román nyelvű lapokban, mind egy némely külföldi újságban mind sürűbben merül fel azon vád, hogy az alkotmányos magyar kormány és annak hivatalnokai vagy semmit sem tesznek a román nemzetiség népnevelésért, vagy épen az illető nemzetiség elmagyarosítására intézik a népnevelést.

Ezzel a váddal ha csak oly általánosságban maradt volna is, hivatala lenne Hunyadmegye szembe nézni, mert ennek területén jelenleg 200 ezernél több románul beszélő honpolgár lakik.

Borlea Zsigmond országos képviselő azonban az orszá 1877-iki költségvetésének tárgyalásakor, a vallás és közoktatási tárca költségvetése feletti vita alkalmával, részletezte nemzetiségének e téren való panaszait és állításának támogatására főképp Hunyadmegyéből igyekezett adatokat felhozni. Merész és súlyos vádjait a következő pontokban foglalhatom össze:

Azt állította, hogy a nagyobb részben románok által lakott törvényhatóságok közül a melyeknek élén magyar tisztikar áll, azokban a népnevelés ügye fejlődés helyett folyton hanyatlak.

Azt állította továbbá, hogy a kormány csak is magyar nyelvű népiskolákat segítézy.

Állította végül, és itt megnevezte Berekszó, Bácsi, Rákod, Puj, Pestény stb. hunyadmegyei helységeket, hogy a tanfelügyelők hitegetéssel bírják rá a román községeket magyar nyelvű iskolák elfogadására; akkor aztán küdenek románul nem tudó magyar tanulókat, a minek eredménye az, hogy a tanító és tanítvány egymás nyelvét nem értvén, az iskola üres s a tanító korcsmánkon tölti idejét.

Igen alkalmas állítások arra, hogy a viszonyainkat nem ösmerő előtt holmi néptörő zsarnokok szinében tüntessen fel bennünket.

A viszonyok ösmerőjének azonban fel kell, hogy forjjon a vére ilyen állítások hallatára, a melyeknek alaptalanságánál csakis hazafiatlansága megdöbbentőbb.

Engedje meg a tisztelt közigazgatási bizottság, hogy azon önkényes és rozszakaratu állításokkal szemben mutassam fel a tényeket, ugy a hogy vannak.

Azt állítja a megnevezett képviselő ur, a hogy a hol román nemzetiségű megye élén magyar tisztikar áll, ott állandó hanyatlásban van a népnevelés.

Az ilyen megye természetesen mindenekfelett Hunyad.

Nó hát Hunyadban így áll a hanyatlás!

En átvettem ezen megye tanfelügyelői hivatalát tényleg 1873 szeptember hónapban. A megyei népoknevelésügy akkor állapotáról szóló hivatalos adatokat melléje állítom a 3 év utániának, hogy tünjék ki, mit nevez hanyatlásnak az elfogultság.

Az 1872/3 tanévben, mikor átvettem, volt a megyében 123 népiskola 111 tanítóval. Ebből látszik, hogy még a meglévő iskolák egy jelentékeny részének is zárva kellett állani tanító nem léte miatt.

Három év mulva, az 1875/6 tanévben volt 199 iskola 205 tanítóval. Tehát a tanítók száma szaporodott 94-el, az iskoláké 66-al.

Ez-é a hanyatlás?

Az 1872/3 tanévben járt iskolába egész hunyadmegye területéről 4346 gyermek, az 1875/6 ikiben 9857. A szaporodás csak 5511, csak holmi 127 percentje az előbb iskolába jártak számának.

Hát ezt hol hívják hanyatlásnak?

Az 1872/3 tanévben kiadatott a megye területén népiskolai célokra 21174 frt; az 1875/6 ikiben 49,784 frt.

Abban az évben adatott a megyei népiskolák számára 780 frt. államegély ez utóbbiban 14,673 frt.

De hiszem ez mint hanyatlás, mivel hogy a megye élén magyar tisztikar áll!

Akkor a megyében alig volt 4—5 iskola-épület, a mi a népiskola nevet megérdemelte. Azóta az állam, a felekezetek s egyes társulatok buzogásából egész sora keletkezett a kényelmes iskola helyiségeknek.

Tessék csak egy kis körutat tenni és kinyitni a szemét a hanyatlás hirdetőjének Berekszón, Haron, Gyógyon, Piskin, Tompán, Bácsin, Pujon, Báron, Petrózsényen, Szálláspatakon, Hátsegen, Pestényen, Vajda-Hunyadon, Rákodson, Barosán, keresztül Déváig s még tovább is.

Roppant sok a tennivalónk még, igaz; de olyat haladtunk 3 év alatt, hogy ezzel szemben csak az beszélhet hanyatlásról, a ki maga sem sokat tart saját szavai megbízhatóságára.

Összehasonlításom-e Zárandmegyének ugyan-ez idő alatt tett haladását, Zárandét, a melynek tisztikara ugyancsak román volt; a melynek vezérletében meg az összehasonlítást terő is ott fényeskedett; a melynek a népnevelés ügyét közvetlenül intéző másodtanfelügyelő is e román nemzetiséghez számítottatott?

Nem tartozik ide a részletes összehasonlítás csak annyit említek meg, hogy ottan 1877/8 tan-

évben kimutatattott 2771 iskolába járó, az 1877/8-ikiban pedig 2720.

Igy vitte a román tisztikar megyéje népoknevelési állapotát előre!

Ilyen kátyuba vezet némelyeket azon elfogultság, hogy a közélet minden jel-nségéből nemzetiségi kérdéseket akarnak faragni.

Hanem még több vád is hangzik ellenünkben.

Mindegyre hirdetik s egész politikai tökévé növesztették már ez állítást, — emberek és hírlapok, a melyeknek s kiknek mintha hazájuk kibebítése volna kenyérkeresetök, azt hirdetik, hogy a magyar kormány a különböző nemzetiségű honpolgároktól szedett adóból csakis magyar nyelvű népiskolákat segítézy.

Nem volna csoda, ha így történnék is, midőn a nagy Németországtól a még nem épen olyan nagy Romániáig erre az eljárásra láttunk példát a szomszédos hatalmasságoknál.

Es épen nem volna csoda, ha a magyar kormány minden jó akarata mellett sem tudna segítyt nyujtani a nemzetiségek népiskoláinak midőn azokat s véreiket általában folyvást ovják és tiltják a nemzetiségi vezetők az államkormányval való érintkezéstől.

De hogy mindezek dacára ezen állításuk is csakolyan valótanság, mint a többi, kitűnik Hunyadmegye példájából.

Itten az 1877/8 tanév alatt államegélyvel tartott fenn 32 népiskola. Es azon 32 közül 15-ben román származású néptanítók románnyelven tanítanak.

Hogy szemével győződnessék meg a ki kételkednék, megnevezem az illető községeket.

Bábolnán, Borbátvizen O-Bretyén, Pokolvácselen, J.-Vácselen, Bazsáláron, Kitiiden, Ganczágán, Mácsen, Kis-Oklon, Sztrigy-Plopou, Kovrágyon, A.-Nádasdon, Sztrigy-szt.-Györgyön a magyar állam segélyével alapított és fenntartott románnyelvű népiskolák működtek az 1875/6 tanévben.

Méltóztassék sorra járni ezeket akármely érdeklődő; saját közvetlen tapasztalásából szerezhethet igaz adatokat. De méltóztassék megkeresni a g. kath. és g. keleti felekezetek népiskoláit is; ahol azokban jóra való tanácsközöket s román nyelvű díszes fali olvasó táblákat talál, tudja meg, hogy a magyarkormány ajándékából ingyen nyerték mindazokat.

Ugy gondolom, hogy az eddig felsorolt tények elégségesek volnának minden elfogulatlan előtt annak megítélésére, hogy mennyit érhetnek általában is a mindennap hallott nemzetiségi vádák.

Mint hogy azonban olyan emberekkel van dolgnak, a kik úgy látszik szándékosan hunyják be szemüket a tények előtt, vizsgáljuk meg türelemmel minden állításukat.

Azt állította Borlea ur, hogy a tanfelügyelő az iskolai terhektől való menekedés ígérétével birta rá a községeket magyariskolák elfogadására.

Egy hajszálnyival sem alaposabb állítás az előbbieknél.

Legelőbb is: nem szükség a nép akaratát tudakozni, midőn az 1868. 38. t. cz. 80. §-a értelmében a közokt. miniszteriumnak joga van az ország területén akárhol állami népiskolát állítani.

S hogy e tekintetben nem is sokat törte magát a kormány nemcsak a községek, de még a vármegyék jóváhagyásáért sem, tudhatja Borlea ur közeli példából, mert Zárandmegye székhelyén Körösbányán a nemes község s a még nemesebb vármegye minden megkérdezése nélkül, egyszerű miniszteri rendeletből nyitattott magyar nyelvű állami népiskola.

A sem igaz, hogy az állami népiskolával bíró községek az iskolai tehertől mentesítve volnának, mert épen úgy fizetik — egy az 5%-os iskolai adót, mint a tandíjat; sőt a melyeknek van miből, még külön is hozzá járul a magyar nyelvű állami népiskola fenntartásához, mint például Brád és Felső-Szállásapata.

Hanem igaz az, hogy a román népnek is van annyi józan esze, hogy ne azt kövesse a mit próféta prédikálnak, hanem azt a mit tesznek. S midőn látja, hogy őt a magyar szótól annyira féltő vezetők saját gyermekeiket szorgalmasan megtanítatják a magyar nyelvre, ugy gondolkozik, hogy az ő gyermekeire nézve sem lehet káros az állami nyelv ösmerete.

A közigazgatási bizottság csak 3 hónap óta működik, de már is van alkalma tanubizonyságot tenni arról, hogy Hunyadmegyében sokkal több község kérelmezett magyar nyelvű népiskoláért, mint a mennyinek azt meglehetett adni.

Magyar nyelvű népiskolák felállításánál eddig elő két szempont volt irányadónk: egyik az, hogy a hol a nép magát ma is magyarnak vallja, őrizhesse meg, illetőleg szerezhesse vissza anyanyelvét; a másik az, hogy minden nagyobb vidék központi helyein legyen egy-egy magyar népiskola, azon honpolgárok számára, a kik szükségesnek és jónak itélők gyermekeikre nézve a magyar nyelv tudását.

Bár engednék az ország pénzügyi körülményei, hogy tízannyi magyar iskolát állítsunk Hunyadmegyében, mint a mennyit állítottunk.

Es ezekben a magyar iskolákban épen ugy nincs szó az erőszakos magyarosításról, mint a román nemzetiség elnyomásáról. A hol a magyar

iskola mellett román iskola is létezik, mint Algyőn, Hátsegen, Vajda-Hunyadon, Dóván, Brádán, olyan helyt senki sem kényszeríti a szülőket, hogy gyermekeiket okvetlenül a magyar iskolába vigyék, csak arra kényszerítettnek, hogy vigyék valamely iskolába.

A hol pedig Hunyad megye területén csak magyar nyelvű iskola van, az román nyelvű fali olvasó táblákkal is felszereltetett és a tanítók készséggel tanítanak meg minden gyermeket a ki csak kívánja, a román írásra, olvasásra.

Ezen, semmi más országban fel nem található méltányos eljárásnak a román nép józan belátásának következménye aztán az, hogy Borlea annak a legutolsó állításában is épen úgy nincsen igaza, mint a legelsőben.

Azt állította ugyanis az országgyűlésen, hogy a hunyadmegyei magyar népiscolákat a nyelv nem értesse miatt nem látogatják a tanulók.

Erre megint statistikával felelek.

Volt ugyanis Hunyad megyében az 1875—6 tanévben 34 magyar nyelvű iskola, jellegre nézve:

állami	12,
községi	6,
rom. kath.	5,
ev. ref.	8,
társulati	3.

Azokba járt összesen 2278 növendék, a kik közül:

Magyarnak vallotta magát 1002.
Más nemzetiségűnek . . . 1276.

Azok közül azonban, a kik magukat magyarnak vallották, iskolába léptekor semmit sem tudott magyarul 275.

E szerint Hunyad megye magyar tannyelvű népiscoláiban az 1875—76. tanév alatt 1561 magyarul nem tudó gyermek tanulta a magyar nyelvet.

Örömmel jegyzem ide, hogy ezeken kívül 17 más nyelvű népiscolában tanítottak rendszerezen a magyar nyelv a nélkül, hogy valaki által az illető iskolák erre kényszerítve lettek volna.

Mert a mi országos törvényünk e tekintetben oly messzeviszi a szabadelvűséget, hogy egyetlen más nyelvű népiscolát sem kényszerít az állami nyelv tanítására.

Sőt Hunyad megye iskolatanácsának azon határozatát, hogy a megye területén levő minden népiscola tartozzék tantárgyul fölvenni a magyar nyelvet, a közoktatási kormány még máig sem erősítette meg. A mely más nyelvű népiscolák tehát mégis tantárgyul tették az állam nyelvét, csakis saját esélyességük és hazafiságuk tanácsát követték.

Ebbe az utóbb említett 17 népiscolába járt összesen 1179 növendék.

Ugy vagyok meggyőződve, hogy nem végeztam épen haszontalan munkát, midőn kimutattam működésem körében a magyarországi nemzeti ígázgatás alapjait és hazafiatlan voltát.

Együttal leróhattam csekélyességem részéről az előismerés adóját Hunyad megye derék tisztikara iránt, mely a népnevelés fejlesztésére teljes készséggel és buzgósággal működött közre mindig.

Fellette sok a tennivalónk még ezen a téren, sokkal több, mint a mennyit eddig végezhetünk, mert az 1875—76. tanévben is, három év alatt történt oly nagy haladás után, az iskolaköteleseknek 60%-a még nem járt iskolába, annyira el volt megyénk régebben maradvá.

Bizton remélem azonban, hogy a midőn rövid három év alatt aanyit végezhetünk, a mennyit fölmutattam, — az eddigi törekvés és hazafiság mellett rendre-rendre a többire is rásegít az isten.

Déva, 1877. jan. 7.

Réthy Lajos.

Törvénykezési statistika.

A szamosújvári járásbíróság.

A szamosújvári kir. járásbíróság ügyforgalma és tevékenysége 1876 évről. Beadványi forgalom 545 elnöki, 3790 polgári, 6833 telekkönyvi és 2834. bűnügyi. Ezek közül az év végével intézetlen maradt: elnökiekben egyszem, polgáriban egy, telekkönyvi ügyekben 23 beadvány, bűnügyben egy sem.

Az év folyamánban beérkezett polgári keresetek száma 675. Az előző évről 182 hátralékos perrel együtt befejeztetett ítéletesen 364, érdemleges végzéssel 21, megszüntetett 179, és egyezséggel 202. polgári per. Telekkönyvi per a múlt évekről ájtított 34, a folyó évben szaporodott 23, új keresettel; ezekből befejeztetett ítélettel a végzéssel 43. Tárgyalás tartatott polgári ügyben 1373, telekkönyvi ügyben 327. Idegen kézbesítések száma 3087. Az összes ügy ágazatban fellebbeztetett 280 ítélet. Ebből helybenhagyó 194, feloldó 37, megmászó 33. Semmiségi panasz felterjesztetett 47. Ebből elutasító 38, helyadó 4. Birói letétbe helyeztetett 31,078 frt 49 kr, miből kiutaltatott 14,545 frt 20 kr. Birói kiutalások száma 779. Ingatlan végrehajtással árverés tartatott 177. Hagyatéki ügy volt 62, miből 41 befejezett nyert. Törvénykezési pénzbirásg kirovatott 80 frt. A közjegyző távollétében okmányok felvételért befolyt 3 frt 45 kr. Telekkönyvi ügyekben bejegyzett ügyletek érték forgalma 1,115,973 frt 34 kr volt. Irodai általán címén felhasznál-

tatott 400 frt. Bűnvizsgálat volt 142. Miből befejeztetett 132, folyamatban maradt 10. A kihágások száma 860. Ebből ítélet megszüntetés vagy felhagyás által befejeztetett 828, folyamatban maradt 32. Birói ítélet alapján 358 férfi, 64 nőfogság, 32 férfi, 7 nő pénzbüntetésben lett elmarasztalva. Vizsgálati fogoly volt 31 férfi, 7 nő. Birói ítélet alapján kirovatott 492 frt pénzbirásg, miből 335 frt befolyt, 45 frt átváltoztatott fogóság büntetésre. A fogház évi fenntartása 859 frt 68 krban került. Bűnvádi eljárás általán címén felhasználott 279 frt 50 kr. Raktérítvény befolyt 231 frt 94 kr, töröltetett 76 frt 21 kr. Rakkeresmény címén bevételét 1 frt. A bírósági létszámot képezi, a járásbíró, két aljárásbíró, egy telekkönyvvezető, két segédtelekkönyvvezető, egy aljegyző, hat írnök, hat díjnok, két végrehajtó, egy fogház felügyelő, egy jegyző, és három hivatalszolga.

A „KELET” magán-távirata

Feladatott Budapestén jan. 22 d. e. 11 ó. — p. Érkezett Kolozsvárra jan. 22 d. e. 11 ó. 55 p.

Ignatieff a conferentia utolsó ülésén előadta fázadozásait, melyek a háború ki-kerülésére voltak irányozva; kijelenté továbbá, hogy ha a porta most Szerbia és Montenego ellen ismét megkezdne a háborút vagy pedig újra kegyetlenkedné a keresztényekkel: akkor egész Európának közbe kell lépnie; végre constatálta, hogy Macedonia, Thessalia, Épirus és Kréta keresztény lakossága szintén reformok iránt folyamodott a conferentiához, azonban a conferentia azzal, megbízatás hiányában nem foglalkozhatott.

A tegnapi udvari estélyen királyunk és királynénk hosszas társalgással tüntették ki a budapesti török fő konzult.

A magyar egyetemi ifjuság küldöttségénél a konstantinápolyi összes szofták, nlemák és dervisek tisztelegtek a egy aranybetűs feliratot nyújtottak át. A küldöttség azután meglátogatta a katonai akademiát. Konstantinápoly városa a küldöttség tiszteletére fényes táncvizigalmat rendezett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. jan. 22.

— **Ö felsége** az igazságügyi minster előterjesztésére a kolozsvári ügyészséghez Hatfaludy István járásbírósi albirót s a décsi ügyészséghez Lázár Aurél ottani törvényszéki jegyzőt a lágyszekké nevezte ki.

— **Ö felsége** f. évi januárhó 18-án kelt legfelsőbb határozányával Surdu Sándor bolkási kir. járásbírónak a székyai udvarhelyi kir. törvényszékhez bírói minőségben hivatalból, továbbá Greavu Vazul alsó-járai kir. járásbírósi albirónak ugyancsak saját kérelmére a szardahelyi kir. járásbíróshozh eddigi hiv. minőségükben leendő áthelyezéseket megengedni másoltattott.

— **Köszönet nyilvánítás.** Kedves kötelességünknek tartjuk Frankovics Gyula s Váro Ferenc tanár uraknak, f. hó 13-án a „Gyermekek” javára tartott estély rendezésénél kifejtett buzgalomkért s fáradozásaiért, továbbá mindazon hölgyeknek s uraknak, kik résztnt a képletkeben, résztnt a műkedvelői előadásban közreműködni sziveskedtek, gr. Haller Ferenc, Suppan Vilmos, Gyertyánfy Gábor uraknak pedig felülfizetéseikért, hálás köszönetet nyilvánítani Lakatos Jánosné r. b. elnök. Ádám Dénesné, Diemár Károlyné, Gyalokay Mózesné, Kónosi Béláné, Szabó Dénesné s Szabadi Ferenczné r. b. tagok.

— **Dr. Stand Kálmánt,** városunk egyik jelesképzettségű gyakorló orvosát, Zilah város képviselő-testülete városi főorvosának választotta meg a napokban. Gratulálunk Zilah városának a szerencsés választáshoz; dr. Standban egy olyan alapos, szorgalmas és lelkismeretes szakférfiut nyertek, ki alig négy éve itt tartózkodása alatt már Kolozsvárt is általános népszerűségnek örvendett s mindenkinek elismerését ki tudta vinni.

— **A városi képviselő bizottság** szombaton (jan. 20.) folytatja osütörtökön s pénteken megkezdett tárgyalásait. Az építészeti szabályrendelet, melynek tárgyalása már pénteken megkezdett, forgott szőnyegen; és sok, részben meddő discussio után keresztülment a tanács által előterjesztett javaslat. Legnagyobb és hosszasa, még egy kis személyeskedéssel is fűszerezett vitát keltett az, hogy a városban sertesől építése tehát a sertes-tartás- és hizlalás, megengedendő, amint ezt Kóvári Mihály indítványozta, vagy nem. Végre is oda dőlt el a nagy horderejű problema, hogy meg kell engedni a sertesólak építését a belvárosban is. Hasonlóképp nagy fergeteget idézett elő a szabályrendeletnek azon intézkedése, hogy a fából készült u. n. tűzfalak 2 év alatt lebontandók és kő-vagy téglafalakkal pótolandók. Hosszas megvitatás után végre is 10 évre terjesztették ki kérdéses időtartam.

— **Az iparosok önképző és beteg segélyező** egylete javára rendezett zártkörű táncvizigalom szombaton tartatott meg a redoute teremben s ha a jótékony célra nem is felette kitűnő

eredményt azaz jövedelmet produkált, egészben véve meglehetően elégedve, mert a terem megtelt mindkét nembeli mulatni vágyó ifjussággal, hogy a jó kedv nem hiányzott már az is bizonyítja, hogy már a második csárdást is „hogyvoltozták.” A négyeseket két colonban mintegy 52—54 pár tánczolta. Hogy Pongrácz nem kapta hiában a fizetést azt gondolni lehet, mert a hajnal előtt nem engedtetett meg neki a pihenésről még gondolkodni sem.

— **A keleti vasut** s most már az általánosvutak keleti vonala tudvalevőleg az ország tulajdonába ment át. Ez alkalomból nem mulaszthatjuk el a kormány figyelmét felhívni azokra a hivatalnokokra, kik — dacára az anynyiszor meghosszabbított határidőnek — maig sem tudják a hivatalos nyelvet. A míg egy magán-társaság szolgálatában voltak ezek az urak, addig még csak paczkázhattak ö Felsége a magyar király miniszterének rendeletével, miután a keleti vasut mint magán-társaság hivatalnokai fellett a kormány közvetlenül nem rendelkezhetett, ámbár tekintettel az ország adójából övezett garantíra így is nagyobb erélyt követelt volna kormányunktól a magyar államiság mindenek fölött álló érdeke. Most azonban ez a tekintet sem áll többé útjába annak, hogy a hivatalos magyar nyelv sérthetetlen jogainak megszerezze a miniszter ur, a közvetlenül alája rendelt közegek előtt a köteles tiszteletet; vagyis hogy a keleti vasutat purifikálja a még hátramaradt eset, szlovén, morva s ki tudja még miféle szláv eredetű, de azért a legnagyobb elődsi-szívóssággal terpeszkedő germanizáló elemektől. Mint biztosan tudjuk: még most is tekintélyes mennyiségre rug azok percentualis száma, a kik ámbár már évek óta vannak a keleti vasutnál, mégis nem csak hogy egy szót sem tudnak magyarul, de sőt nem is akarnak tudni s minden alkalommal még tünetes szerűleg is igyekeznek kimutatni nyelvünk, államiságunk és nemzetiségünk iránti fitymáláukat.

— **A kolozvári orvos-természettudományi társulat** vasárnap d. e. 10 órákor tartotta évi rendes közgyűlést, melyen a tisztikar tette meg jelentését a társulat múlt évi működéséről. A társulati kar az elmúlt évben 148 tagja volt, ezek közül 20 vidéki, egy részük budapesti. Tartott hat természettudományi estélyt, két orvosi és hét természettudományi szakulést. Az üléseken 37 előadó 38 tárgyról értekezett. A szakválasztmányok 1877-re következőleg alakultak: Az orvosi szakban elnök Generich Antal, jegyző Gyergyi Árpád, választmányi tagok Brandt József, Geber Ede, Nagy József. A természettudományi szakban elnök Encz Géza, jegyző Parády Kálmán, választmányi tagok gróf Eszterházi Kálmán, Gamauf Vilmos, Koch Antal.

— **Roppant számu** hamis öt forintosok vannak forgalomban az összes erdélyi részekben. Több felől vettünk e tárgyban értesítést s már hosszabb ideje, hogy a hamisítványok forgalomban vannak, a nélkül, hogy a minden oldalról megindított nyomozás a forrásra vezetett volna. Csak helyben, Kolozsvárt nem mulik el nap, a mikor egynél több bejelentés ne történék s még sem lehet csak sejtteni is a műhely holletét, honnan a pénz világgá bocsátatik. Valószínű, hogy nem is a monarchia területén, hanem külföldön készítettnek. Eddig a jegyeknek csak egyféle seriesük volt, ma már mindenféle seriesel vannak forgalomban s annyira, biven utóznóvák, hogy csak a legavatottabb szemek ismerhetik fel hamis voltukat. Óvatosságra intjük tehát a közönséget és saját tapasztalatunk szerint különösen az államjegy baloldalán levő uő alak tagjainak állására és ereczának kifejezésére ajánljuk különös gondot fordítani; a kéz a mely a lantot pengeti, kissé eltorzult, az arcz kifejezés pedig az eredeti ábrándozott, fenkölt érzelemről egészen elüt: a hamisítványokon továbbá jobboldali alsó-keretben levő apró betűsorok kissé ziláltak és nem állanak elég egyenesen. Ezek a jegyek ismertető jelei, melyeken kívül szinte lehetetlenség felismerni őket.

— **Az unitáriusok** kolozsvári főtanodájában az 1876—77-ik iskolai év első felében tartandó közvizsgálat rendje. Január 26-án d. e. 8—11 óráig VI. VII. gym. oszt. vallásból. Ugyanakkor VI. elemi oszt. minden tantárgyából. 11—12 óráig I. theol. hittanból; délután 2—5 IV. V. gym. oszt. mennyiségtanból. Ugyanakkor 1. 2. 3. elemi osztály minden tantárgyából. Január 27-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. mennyiségtanból. Ugyanakkor I. gym. oszt. tantárgyai feléből. d. u. 2—5 óráig I. II. éves theol. hébernyelvűből és encyclopaediából s III. éves theol. symbolicából és unit. vallástörténetből. Ugyanakkor Hármónia és vallásos ének osztályonként. Január 28-án vasárnap. Január 29-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. magyar nyelvűből. Ugyanakkor I. gym. oszt. tantárgyai másik feléből. d. u. 2—5 óráig I. II. éves theol. biblia bevezetéből és egyh. történetből. Ugyanakkor II. gym. oszt. tantárgyai feléből. Január 30-án 8—12 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. természettanból. Ugyanakkor II. gym. oszt. tantárgyai másik feléből. d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. latinnyelvűből. Ugyanakkor I. II. éves theol. egyházjogból. Január 31-én d. e. 8—11 óráig VII. VIII. gym. oszt. bölcsészettől. Ugyanakkor III. gym. oszt. tantárgyai feléből. 8—12 óráig II. III. éves theol. paptanból és angolnyelvűből. d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. németnyelvűből.

Ugyanakkor III. gym. oszt. tantárgyai másik feléből. Február 1-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. oszt. görögnyelvűből. Ugyanakkor IV. gym. oszt. minden tantárgyából. d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. történelemből. Ugyanakkor V. gym. oszt. minden tantárgyából. Február 2-án d. e. 8—12 óráig magántanulók vizsgája. d. u. 2—5 óráig az érdemsorozat elkészítése. Február 3-án d. e. 10 órákor az érdemsorozat felolvasása. A vizsgálat nyilvános lévén, a szülőket és minden érdekelteket tisztelettel meghiv a igazgatóság.

— **A dévai** tűzoltó-egylet bálja február 3-án lesz az előkészületek már nagyban folynak. — **Szombat**on „III. Richárd” Shakspeare legkitűnőbb tragédiájának egyike került színre, tán 3 vagy 4 évi pihenés után. A czimszerepben E. Kovács Gyula ur ezuttal ismét egy művészi alkotást mutatott be, melynek minden részlete mély tanulmányról tanuskodott. Mondanunk sem kell, hogy a szépszámu közönség minden jelenete után több ízben kitapsolta. A többi szereplők közül Mátrai (Buckingham), ur és Boér Emma meg E. Kovács Gyuláné asszony érdemelnék említést gondos játéukért.

— **A kolozvári országos** nemzeti színház másora 1877. január hó 22-étől január 30-ig. 22-én „Háromosóru kacsá”, 23. „Jóslat”, 24. „Kőműves és lakatos” (először), 25. „Rommert Márta hangversenye”, 26. „Herczegasszony”, 27. „Samu bácsi”, 28. „Kisérlet”, 29. „A londoni koldusok.”

— **Tél van.** Furcsa egy kissé, ha ezt januárban kell csak jelentenünk, Pedig úgy van, telünk ez évben csak most kezdődik, nem kis öröme a gazdaközönségnek. De örömmel nézik a hévmérőt a korcsolya-egylet tagjai is és mintha attól tartanának, hogy a nap nagyon is barátságosan mosolyg a jégpályára, elég szép számmal siettek tegnapi felhasználni az alkalmat és az aligkénapos gyenge jégpályán igen szép közönség mulatott.

— **A Nagy-szebeni** magyarolvasó-egylet, saját könyvtára alapítójének gyarapítására, 1877. évi február hó 6-án a „római császárhoz” címzett szálloda nagy termében, sorajlékekkel egybekötött zártkörű táncvizigalmat rendez. Csaldíjegy ára 3 frt; személyjegy 1 frt 50 kr, páholy 5 frt. Egy sorsjegy ára 10 kr. Felülfizetés és nyeregménytárgyak köszönettel vétetnek s hirlapilag fognak nyugtáztatni.

— **Szolnok-Dobokamegyei hírek.** Szolnok-Doboka megye testületének Bethleni főlkörre e hó 10-én tartotta meg alakuló közgyűlést. Elnöke: Szabó Sándor, al-elnöke: Imecs József lett. A Déési önk. tűzoltó-egyletnek szombaton este lefolyt táncvizigalma a várakozásnak teljesen megfelelt. A Szurduki járásban kecskeháti Marosán Vaszilika e hó 16-án reggel viradóra az utcán egy árokba halva találtatott.

— **Neecrolog.** Özv. il. báró Bálintitt Józsefné, született Sárosberkeszi Kathona Jnláanna, a maga és egyetlen fia báró Bálintitt József; úgy szintén az elhunytak mostoha testvére Maksai Máriaffy Albert és neje Bethleni gróf Bethlen Louise és gyermekeik; továbbá mostoha unokái: br. Bornemisza Pál, Anna és András; végül mostoha leánya Hilibi Gál Málvina, férjezett Szilágyi Albertné és gyermekei és számos rokonok nevében mélyen megismorodott szívvel jelenti a hön szeretett férjnek, gondos édes atyának, igaz testvérnek, atyai helyet is szeretettel betöltő s csak névleg mostoha nagyatyának, hiv rokonnak, már csak néhai Tóvissi idősb br. Bálintitt Józsefnek, f. hó 20-án reggeli 7 órákor, élte 69-ik, boldog házassága 26-ik évében, rövid szenvedés után, tüdőlobban történt gyászos kimulát. A régi idők páratlan lovagias és kiváló jellemei közül — a kik az igaz méltóságot a legszebb humanitással örkékké követendő példányképp gyanánt egyesítik magukban — ismét elköltözött egy. Hült tettei folyó hó 22-én délután 3 órákor fognak a rom. kath. gyászszertartás után, a Maros-Szent-Györgyön levő, gr. Petki-féle családi sirboltba, ideiglenesen elhelyeztetni.

— **Az Olaszországba Kossuthoz** küldött küldöttség ma délelőtt 11 órákor érkezett a fővárosba. A küldöttség fogadására az egyetemi ifjuság és a polgárság körében nagymérvű előkészületek történtek. Délelőtt 10 órákor nagy néptömeg indult ki a Szabady-kávéháztól az osztrák államvasut pályaudvarához, itt azonban a rendőrök megakadályoztak minden tüntetést. A küldöttség fogadására kisereglett polgárokat nem bocsátották a pályaudvarba s a cseglédiek egyedül indultak be a városba. A küldöttség, zászlóval élen haladt végig a vácozi-uton, országuton s a Hungaria-szállódába ment, s itt tartatott meg a vasutnál tervezett fogadlatás. Az érkezőket az egyetemi ifjuság nevében Orbók Mór üdvözölte. A Hungáriában délután 2 órákor elszakoma tartatott.

— **Eddig hallatlan** betegség foglalkoztatja a párisi orvosi faulást, melyről legközelebb az akademia előtt is jelentés tétetik. A párisi központi kórházban (Hotel Dieu) ugyanis egy asszony halt meg, ki halálát megelőzőleg nyolcz napig cserebogár nagyságu fekete állatokat hányt. Az állatok valamennyien elveszték életüket a percben a midőn világgalossá jöttek.

— **Özv. Mártonty** Gergelyné Kone Julianna a kolozvári fő- és sz.-keresztúri unitárius középiskolának végredeleltetileg, amannak 6000,

ennek 3000 frt alapítványt tevén szegény tanulók ösztöndíjazására, ez alaphól a kolozsvári főiskolánál 3 a sz.-keresztúri középitanodánál 2 ösztöndíj rendszeresítettik a jelen isk. éven kezdve.

— **A szegedi** kiállítás összes bevételé volt: 41,094 frt 24 kr. az összes kiadás: 27,910 frt 86 kr, így tisztá jövedelem: 13, 983 forint 48 krajczár maradt.

— **A hunyadmegyei** eloláhosodott magyarság érdekében. A dévai állami realliskolai segélyző alaphoz a fővárosi tanács 50 forintnyi alapítványal járult. Örömmel vesszük tudomásul.

— **A sepsi szentgyörgyi** felolvasó-egylet szervezte magát. Célja felolvasások, zene, ének-előadások által a téli egyhangu estéket a közönségre nézve élvezetessé tenni. A befolyó jövedelem az egylet által meghatározandó jótékony célokra fog fordíttatni. Estélyeit 2 hetenként tartja. Első estélye január 25-én lesz. Felolvas Horváth László megyei főjegyző konstantinápolyi élményeiről; lesz zene, ének szavallat.

— **Hegymolás.** Csütörtökön este a Steinbrück és Römerbad vasuti állomások közt hegymolás történt, mely a bécsi-trieszti vonalat előntötte és a közlekedést megszüntette. A pálya 200 méter hosszasságban és 17—18 méternyi magasságban van földdel eltöltve. Az ontás kevéssel azután állt be, hogy a 101. számu vonat e helyen elvonult. A csuszamlást egy forrás okozta, mely a leomlott hegyből fakadt, s melynek folyását senki sem vette figyelembe, a hogy 3 házát s 12 személyt temetett alá. A házak egyike kőfaragó neje volt hat gyermekével s egy család (a férj dologban távol volt); a másodikban a délvasut egy fűtője és neje ennek anyja és egy család; a harmadikban a déli vasút két szegődöttje. A legellül említett két házat az omlás betemette és még csak egy 3 hónapos gyermek sikertül kiásni. Az omlás által a Sann folyó egészen felakadt s medrét az omlás teljesen eltöltötte. Dynamit robbantása sikerült a töltvényen nyilást csinálni, melyen át a víz retentő zúgással indult meg az alsó üres mederbe s a feldagadt víztükör egyszerre 10 méternyi esett. A további munkálatokra 300 utász rendeltetett ki a helyszínére. A vasut roppant sokat szenvedett ugyan, de azért remélik, hogy a közlekedés ideiglenesen pár mulva helyre állítható lesz.

— **Ecece adóforrás!** Maine államban éjszakamerikában a károkódásra adó van vetve. Vasárnap két dollár, hétköznap egy dollár. Ez adó jövedelmét két részre osztják, az egyikből építenek országsházat, a másikból állami tébolydát. Mi felállíthatunk belőle három nemzeti bankot.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, kedd, január 23-án, 1877.

Bérlet	106-ik sz.
SZÉP MARQUISNŐ.	
Dráma 4 felv.	
Kezdeté 7 órákor.	

Napi árak: Közép páholy 5 frt. Alsópáholy 4 frt. Felső közép- vagy betűs páholy 3 frt 50 kr. Felső páholy 3 frt. Emellett erkélyülés 1 frt 50 kr. Földszinti tállások és alsó erkély 1 frt. Földszinti 1-ső rendű zártkörű 1-6 sor 80 kr. Földszinti 2-od rendű zártkörű 7-13 sor 70 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Karzati számozott állóhely 40 kr. Karzat 20 kr.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről január 18-áról.

Gabona	Faj	Ára 100 klg.	
		tól	ig
		frt/kr	frt/kr
Buza	bánsági tisztavideki pestvárdéki fehérmegyei bácskai	—	12 40 — 11 85 — 12 45 — 12 40
Rozs	magyar	9 70	9 90
Árpa	takarmány malata	6 45	7 1
Zab	magyar	7 20	8 55
Tengeri	bánsági másnemű	6 —	6 10 5 50 5 90
Repce	bánsági magyar	—	—
Köles	—	—	—
Székény (Uzance)	buzsa tavaszra szállítandó Szept.—Oktre szállítan. tavaszra szállítandó Májusra—junára szállít. káposzta Aug. Szept. szál.	12 65	12 90
Szesz (ny.)	„ bánsági Jul. Aug. szállít. 100 liter százalékként.	15 7/8	16 1/8 30 1/2 31 1/2

Távirati tudósítás bécsi tőzsdéről.

Január. 20-án 5% Metalikus 61.60. frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 67.90. frt. Arany járadék 7465 1860-iki államkölcsön 112.50. Bankrészevények 819 — Hitelrészvények 142.40. London 125.30 Ezüst 116.70 Cs. kir. arany 594. Napoleon'dor 1000 $\frac{1}{2}$ 100 mark német-értékű 61.60

Urbéri kötvények: Magyarországi 73.75. Temesi 71.50 Erdélyi 71.50 Horvátországi —.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **Békésy Károly.**

Pályázat.

A besenyői járás szolgabírója Besztercén pályázatot nyit, nála meg-
írult szolgabírói segédi államásra február hó 1-jéig.
Évi fizetés 400 ft. (28) (1—1)
Pályázónak a magyar, német és román nyelvet szö- és írásban
kell bírniok.
Beszterce, 1877. január hó 15-kén.

A besenyői-járási szolgabírájától.

Nem hivatalos.

Hirdetmény.

A tordai takarékpénztári részvénytársulat
IV-ik évi rendes közgyűlése határnapja
folyó évi februárius 11-kén d. e. 9 órakor,

Tordaváros közgyűlési termében megtartandólag tüzetik ki, melyre a rész-
vényesek oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint a gyűlésen részt
venni kívánók, a gyűlést megelőző napon d. e. 8 óráig d. u. 6 óráig,
az intézet üzleteliségeiben működő, a jogosultság és felhatalmazások
megvizsgálására és azok érvényessége felett határozni jogosult bizottság-
hoz, részvényeiket a szelvényekkel ellátva, a gyűlés tartamára elismer-
vény mellett letenni kötelesek, az alapszabályok 18. §. értelmében.

A közgyűlés tárgyai:

- Igazgatósági jelentés. (27) (1—1)
 - Felügyelő választmányi jelentés.
 - Az igazgató-bizottság alapszabály értelmében kisorsolandó tag-
jainak megválasztása.
 - A felügyelő választmányba 2 tag választása.
 - Az 1876. évi zárszámadások, mérleg feletti intézkedés, osztalék
meghatározása.
 - A közgyűléshez netán benyújtandó felelőzések ellátása.
- Tordán, 1877. január 14-kén tartott igazgatósági gyűlés határozatából.
K. NAGY IMRE, titkár.

1868-ban Csak Witte Ed.-nél Bécsben! 1868-ban
alapítva. Stadt, verläng. Kärntnerstrasse 59. alapítva.

COTILLON-FORDULATOK és JELVÉNYEK

(9) valamint minden (8—5)
báli-czikkek, ékszer, legyezők sat.

Cotillon-fordulatok.

Táncmester segélye nélkül
mindenki a legszébb és
legelőkelőbb Cotillon-figu-
rákat rendezheti.
Szimbólum-fordulat . 2 ft —
Jókey-fordulat, igen
elegans . 3 ft 50.
Maszk-fordulat . 1.50, 2.50.
Fantasia-fordulat 1.50, 2.50.
Tulpan-fordulat . 3.
Kétyű-fordulat . 1.
Tréfas név-fordulat . 2.50.
Ország-fordulat . 1.
Halas-fordulat . 3.
Töcsér-fordulat . 2.50.
Medaillon-fordulat . 5.
Hal- és rók-fordulat . 2.50.
Borospárh-fordulat . 2.50.
Páva-fordulat új . 5.
Margit-fordulat . 2.
dttio 12 személyre . 3.
Tegesz-fordulat . 6.
Ezenkívül még sok
más fordulat 15 ftig.

Cotillon-jelvények.

50 darabos választékban.
Minden választék
mellé finom krepp- és bril-
lant-jelvények vannak
advá.

I. választék
Nr. 0 I II III IV
1 ft. 1.50, 2., 2.50, 3.
Nr. V VI VII VIII
4 ft. 5 ft. 6.50, 7.50.

Cotillon-durranó bombák.

12 darab finomul göngyölve:
Maszkpiszkálkák 1 ft,
1.50, 2., 2.50
Állatjelvények 1 ft 50, 2,
2.50.
Egész maszk-jelmez-
zel 6, 9, 12 ft.

Cotillon-bokréták,

teljesen pótolják a friss virágot;
50 darab 6 ft., 7.50, 10, 15.
Egy tréfa-tombola,
egész
25 daraból 3 ft. hatáldara-
bokkal 5 ft., 6 ft.

Báli-bokréták,

legfin. illatozva, egyszersmind
elegans legyezők,
1 darab dobozban 1 ft., 1.50,
2, 3 ft., finomabbak 4, 5 ft.

Álarczok,

gyermekek, nők, férfiak szá-
mára, darabja 8, 10, 15,
25, 30, 40, 50 kr.

Jellem-álarczok, példái:

Napoleon, Bismarck, Vil-
mos császár, IX. Pius pápa
sat. darabja 50, 75 kr., 1 ft.,
1.50, 2 ft.

Bárcsny-álarczok,

darabja 15, 20, 30, 50 kr.
Állat-álarczok, darabja
40, 50, 75 kr.
Állat-quartettek, 4, 5 ft.
7 ft. 50, 8 ft. 50, 10 ft. 15 ft.
Ország, darabja 8, 10, 15,
20, 40 kr.

Bolondpiszkák,

50 da-
rabja 6, 8, 10, 12, 16, 20 ft.
Bolondjelvények, 50 da-
rabja 4, 6, 8, 10, 12 ft. 50.

Csak WITTE EDÉNÉL!
Bécs, Stadt, verläng Kärntnerstrasse 59, a Heinrichshoffal szemben.
Távügyintézés: WITTE, Wien.
Videkre utazást mellé. Ismét elárulásoknak árendédel.

MUCHMAYER-féle liquidatio.

A Muchmayer A. hitelezői által törvényesen lefoglalt összes gazdag ártár, mely áll
(1) mindenemül (7—10)
vászon, asztal és ágynemű, szövet, mider-fehéremű-czikkből sat.
Továbbá nagy választék

férfi-, nő- és gyermek-fehérruhából,

portállal s a teljes boltserelvénnyel együtt, a

Muchmayer A.-féle üzletelhelyiségben,

Leopoldstadt, Taborstrasse 9,

törvényes becsár végleg eladatik. A két cs. k. hites becsár által készített becsési
jegyzőkönyv az üzletelhelyiségben mindenki megtekintésére ki van téve. Az összes cikkek
folyó számmal vannak ellátva, a jegyzőkönyvben összehangzó számmal megjelölve.

Az ártárak megtekintése tekintetéből az egész ártár minőség szerint a következő
csoportokra lön osztva: u. m.

I. csoport, minden cikkek 75 kr.

Féher shirting férfi ingek, sima és hajtott elől. Valódi szinű angol oxford ingek 1000 minta szerint.
Vászon férfi gatyák, kockázott, vagy pátallal. Valódi szinű angol oxford ingek minden nagyságúak.
Hat finom férfi gallér, legújabb alak. Asztal- és kávéterítők minden szinben. Hat francia baltiszat zsebk-
kendő szines szellő, boszege.

II. csoport, minden csak 1 ft.

Valódi szinű angol oxford ingek, legújabb minta. Féher fonálvaszon gatyák minden nagyságban.
Hat hármás gallér, legújabb szabás. Tizenkét baltiszat zsebkendő szines szellő, boszege. Hat valódi vá-
szon zsebkendő, kockázott, vagy pátallal. Hat valódi angol baltiszat zsebkendő szines szellő. Féher-
férfi ingek, sima és hajtott elől. Szines perkal-íngek, legújabb minták. Finom krepelkik agoragayap-
jából. Valódi szinű meleg víggenek. Féher vagy szines felt kötélt-madrágok. Hurokolt nőrögek legibb
shirtingből. Francia nő-fűzőmadrágok, legibb minőség (a darab 1-1/2 jellemelelandó). Elegans nőtágyák
tiszta ósátmányból. Finom shirting hálóruháik legibb minőség.

III. csoport, minden csak 1 ft 10 kr.

Finom féher férfi-ingek sima háromszoros elől. A szin valódiságát jótállással ártár Kretoningek.
Valódi rumburgi férfi gatyák kockázott, vagy pátallal. Valódi szinű angol oxford ingek minden nagyságúak.
Finom shirting fantaisie-nőrögek. Legfőbbminőségű tiszta elegans nőtágyák. Shirting-nőröcskék, legibb szabásnak.
Finom zsinórbaérett-szőnyök vigneidiszáttal. Hat pár ún. angol férfi- vagy nőkező, háromszoros. Fi-
nom férfi vagy női, nőrögi szelvény. Egy hat személyre való len-brosz. Hat damaszt-asztalkendő, na-
gyobbról. 25 centiméter hosszú lenzók.

IV. csoport, minden csak 2 ft.

Legfőbbminőségű közel tiszta bál ingek, legibb szabásnak. Valódi angol oxfordingek, legfőbbminőség.
Finomul baltiszat nőrögek gazdag kiállításban. Elegansul hímizett francia hálóruháik. Dámsa díszített nő-
szőnyök. Hat dámsa damaszt-törölköző, első minőség.

Különböző becsárban:

Kézhímizett női leningek 2 1/2 ft., női szőnyök gazdagonhímizett
einsatzezal 3 ft.
Angol flanel-szőnyökek minden szinben 2 ft 75 kr., legfinomabb flanel-pongyolaka-
bátok 10, 12 és 15 ft.
Asztalnémetek damasztból, vagy hat személyre való szines kávéterítők 3 ft.
Részletes kétfonatú vászon, vagy valódi szinű lenzókennel (30 rft) 6 ft.
1/2 és teljes finom rumburgi vászon 23 méter, vagy 6 rumburgi varrás nélkül 14 ft.
60 és 64 rft 1/2, rft szelvény hollandi és rumburgi szövet 15, 20, 25 ft.
Videki megrendelések utánvét mellett minden irányba pontosan teljesítettnek.

Czim: An die Geschäftsleitung der A. Muchmayer'schen Liquidation,
Bécs, Leopoldstadt, Taborstrasse 9. sz.

Rumburgi szövetekeket,

(kezeséggel, hogy valódi len-vásznak)

legszebb nyári fehérítéssel,
mollinos-okat és domestic-okat, durvák és fehérítettek,
fehérozernavászt, vízlepedőt, oallioot, fehér oot-
tonokat, oreast, czérnavászt, osinavat, lepedő-
vászt varrás nélkül, Oxfording-elméket és

CHIFFONOKAT

ajánl legjutányosabb gyári árban
TEUTSCH B. J. Segesvártt.

Külmegrendelések az ár utánvéte mellett gyorsan teljesített-
nek. Tömegesebb megrendelések bérmen-
tes vaspályaszállítás kedvezményét élvezik.

(29) (1—3)

Valódi hajfonatok

igen tömöttek
80 centimeter hosszuk, betét nélkül s minden más
anyaggal vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi
hajból csak

2 ft 50 kr.

Kivánatra még szebbek 3 ft., 3 ft 50 kr., 4 ft.
egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság valamint tartós jó munkáért kezeség
nyújtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.
Videki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét
mellett gyorsan és pontosan teljesítettnek.

LÖWENBEIN J.

hajfonatgyára Budapest, kismezőúter 30 sz.

(25) (1—3)

HASZONBÉRI HIRDETÉS.

A kolozsvári határon egy leg-
jobb állapotban levő 145 hold
tagosított birtok, az in-
dóház közelében, Szent-György
napról kezdve haszonbérbe adan-
dó, esetleg örök áron is eladó.
Értekezhetni Tauffer József
tulajdonossal Kolozsvárt.

(20) (3—3)

Vendéglo haszonbérbe adása.

Deesen, egy a legelőkelőbb forgalmi hely-
len levő — több vendégszobákkal, tágas
istállókkal és székesszinnel ellátott ven-
déglo, az úgynevezett „VERES-
FOGADÓ” követező Szent-György
napról, több évre haszonbérbe kiadó.
Értekezhetni tulajdonos Vajda Dé-
nessel Alparéon, vagy Kolozsvárt Bo-
hathielu Sándorral hiduteza 26 sz. alatt.

(424) (31—104)

Bécs legnagyobb és legjobb hírű

vasbutor-gyára

Reichard és társa

BÉCSBEN,

III. Marxergasse 17.

Ajánlja magát izléses kivitelű gyárt-
mányaival pontos szállítására. Képes minta-
lapok kívánatra ingyen.

(25) (1—3)

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

REISE IN NORDOST-AFRIKA.

Schilderungen aus dem Gebiete der Beni-Amer und Habab nebst zoolo-
gischen Skizzen und einem Führer für Jagdreisende von M. Th.
v. Heuglin. A két kötet ára 10 ft 66 kr.

Bilder aus Oberägypten, der Wüste und dem Rothen Meere.

Von C. B. Klunzinger. Ára 7 ft 80 kr.

LES COURS ET LES CHANCELLERIES.

Impressions et Souvenirs par L. Léouzon le Duc. Ára 2 ft 28 kr.

GENERAL FADEJEV.

über Russlands Kriegsmacht und Kriegspolitik

Ára 3 ft 90 kr.

HISTOIRE GÉNÉRALE des HONGROIS,

par Édourd Sayous. A két kötet ára 9 ft 75 kr.

L'ÉTINCELLE ELECTRIQUE,

par A. Cazin. Ára 1 ft 46 kr.

DIE RUSSISCHE HEERESMACHT,

auf Grund offizieller Quellen und eigener Anschauung dargestellt

von Christian von Sarauw. Ára 4 ft 55 kr.

ASTRONOMISCHER BILDER-ATLAS.

Von Prof. L. Preysinger.

III. verbesserte Auflage bearbeitet von C. Schmezer.

12 fein color Tafeln mit Text-Heft.

Ára 6 ft 83 kr.

TRANSPARENTE HIMMELSKARTE.

Mit Text-Heft. Von Friedrich Braun. Ára 3 ft 25 kr.

ARANY JÁNOS BALLADÁI.

Fejtegeti GREGUSS ÁGOST. Ára 2 ft.

A forradalmak kora

az újabb állami alakulások. Szerkeszté TANKÓ JÁNOS. Ára 2 ft.

Fiatal nők útmutatója

a terheesség és gyermekágyban. A kisdedek ápolása. Irta dr. SCHULHOF
JAKAB. Ára 80 kr.

Figaro házassága

vagy egy napi bolondság.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta Beaumarchais, fordította PAULAI EDE.
Ára 50 kr.

TOMPA M. Virágregék.

Ötödik kiadás. Ára vászonba kötve 4 ft. — Francia bőrbé kötve 5 ft.

Ein Ritt durch Wien auf dramatischem Felde gedichtet
von Conimor.

Illustriert von Laci v. F. Ára 1 ft 50 kr.

Oesterreichisches Eherecht.

Systematisch und mit Berücksichtigung anderer Gesetzgebungen dargestellt
von Dr. Eduard Rittner. Ára 4 ft 32 kr.

Die deutsche Strafrechtspraxis.

Uebersichtliche Zusammenstellung der Entscheidungen der höheren
deutschen Gerichte zum Reichsstrafgesetzbuch.
Von Hermann Pezold, Dr. J. E. Stiegle und G. Köhn. Ára 3 ft 60 kr.

Ugyan csak

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

A gályarab,

vagy

A VELENCZEI RÉMES ÉJ.

Történeti regény.

Brühl G. eredetijéből fordította Ásványi Ferencz.

Venezia, a költők által megénekelt szigetváros, a tengernek egykori
királynője körül fel szemünk előtt csodás szépsége s nagyszerűségében!
A hatalmas doge fényes árnagyok közepe egybekel a tengerrel, melyen a
gondolások dala, az eszterangszó lágyan hangzik el, a hold szelvénye
nyében rezgő hullámok fölött. A leselkedő bravo töre megvillan a szűk
utczában, s körülhatárolt találja a gyűlölt áldozat szívét — bájos leány-
kák lépdelnek a nagyszerű téren, melynek kövei alatt Márk evangalista
nyugszik. — Ejj idején borzasztó jankálások hangzanak a doge-palota
ólmofülei alól — és a dicső poroszok hirtelen a boldogtalan áldozato-
kat a sáhajok borzalmas keskeny hidjára, hogy letaszítsák a feketén tónó-
gó mélységbe!

Öt van elbeszélésünk színlapja!
Már az első lapokon megjelen előttünk Marinelli Marino, a doge
szerelemgyermek, a számtalán elcsúszott fia: gálya padjához vasalva
— és e szép ifjú szíveható sorsa mélyen megrendít bennünket. De aután bá-
mulattal látjuk, mily hősi bátorsággal, csillapíthatatlan bosszuszomjall igen
hadat sziget szigetre a hatalmas és büszke Velenczének, ősei váro-
sának. Gyűlölet engesztelhetlen! Halált esküszik minden ellenének, kik
életét megmérték — borzasztó carnevalt ünnepel ellenségeinek holtsé-
tei fölött, iszonyú véres éj borul az ünnepek díszben ékeskedő Velencze
utczáira s palotáira! De megmentő s szabadtó angyalok jelen meg
Marino szigetkirály, a szegények s elnyomottak előtt, kik új megváltóul
dicsejtik őt, ki oltalmazza az ártatlanságot, segély nyújt tömördek kincsei-
ből a szűkölködőknek, s megbírtatja a gaztetteket. És elbeszélésünk végén
jólékony hatást gyakorolva jelen meg, a szeretet isteni hatalma, mely
milként a szeliden mosolygó nap sötét viharos éj után, áldást sugározva
dicsejt meg, a szemünk előtt feltárló megragadó képet, s elégtétellel
tölti el szívünket

E kiváló érdekességű, színdús irányú mű fejezetzeimeiből következőket
említjük meg:

A doge egybekelése a tengerrel. — Marino, a fattyu. — Gyűlölet
és szerelem. — Az éj férfial. — A rabtárs és titka. — Doge és do-
garesse. — A sáhajok hídja. — Lajos és a szép Annunziata. — Szökés
a bagnoból. — A néma barát. — Santa Rocca szigetén. — A tengeri
átközet. — A szigetkirály palotája. — Judásosk. — Velencze ólm-
fedelei alatt. — A parti rabló. — Há a halál. — Goro, a mór. —
A csontváz a carnevalon. — A rémes éj. — A földregés. — A
megtorlás. — Halottáiból feltámadt. — A kolostorkerti virágok. —
Santa Rocca elcsúszása. — A vezeklő apáca. — Az anya és fia, stb. stb.

Minden füzét finom képpel van díszítve, melyek a regény
egyes jeleneteit ábrázolják.

A „Gályarab” mű megjelen

25 kros füzetekben.

Minden megrendelő — de csak határozottan kifejezett kívánatára —

már a „Gályarab” regény 10-dik füzetével a

RAJNAVÖLGY NYILASA

pompás olaj-szinnyomatu képet adatik 1 ft 60 kr. csekély áron, szé-
les, cifrázatos arany keretben, teljesen készen, úgy hogy azonnal
falra függeszthető.

Végül pedig a „Gályarab” befejező füzetével — de szintén határozott
kívánatra —

TIROLI FALU A TAUFERER VÖLGYBEN

pompás olaj-szinnyomatu kép adatik 1 ft 60 kr. csekély pótfize-
tésért, szintén széles, cifrázatos aranykeretben teljesen készen.

Ezenkívül, különös kedvezményül szabad tetszésre bizzuk a t. meg-
rendelőnek, hogy a fentebb nevezett két kép helyett vagy a

SZARVASVADÁSZAT

és

A MEGLEPETÉS

czimű két képet, vagy a

KRISZTUS A TÖVISKORONÁVAL

és

FÁJDALMAS SZÜZ MÁRIA

czimű két képet választhatják ugyanazon áron, melyek jeles festések
eredetétől nán teljesen sikerült műremek.

A képek Kolozsvárt az illető szelvények átadása mellett, 1 ft 90
kr-ért átvethetők; vidéki megrendelők bérmentetlenül kaphják.

Előleges fizetések nem történnek; ellenben a kézbe-
sítéskor, minden füzet megfizetendő.

Ezeket kívül több ígéretet tenni senki sincs
feljogosítva.